Sygn. akt: C 1668/20

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2021 r.

Sąd Rejonowy w Grudziądzu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Andrzej Antkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 26 marca 2021 r. w Grudziądzu na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) z siedzibą w G.

przeciwko K. G.

o zapłatę

1. oddala powództwo,

2. oddala wniosek powoda o zasądzenie od pozwanej zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1668/20

UZASADNIENIE

(...) w G. wniósł o zasądzenie od K. G. kwoty 1.945,21 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, jak również o zasądzenie zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że dochodzona wierzytelność wynika z umowy pożyczki zaciągniętej przez pozwaną w dniu 18 grudnia 2017 r. w (...) S.A. w O.. Wierzytelność ta została scedowana na powoda. W pozwie zaznaczono, że na dochodzoną kwotę składają się:

- 1.172 zł pozostały do zapłaty kapitał pożyczki,

- 32,10 zł kwota odsetek umownych naliczonych przez pożyczkodawcę do dnia wypowiedzenia umowy,

- 38,40 zł skapitalizowane odsetki umowne za opóźnienie naliczone przez pożyczkodawcę od przeterminowanych rat kapitałowych w trakcie obowiązywania umowy pożyczki oraz naliczonych od dnia następnego po wypowiedzeniu umowy do dnia sporządzenia pozwu,

- 702,71 zł prowizja za udzielenie pożyczki naliczona zgodnie z umową.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości. Zarzuciła, że powód nie wezwał jej do zapłaty żądanej kwoty przed dokonaniem wypowiedzenia umowy, do pozwu nie dołączono dowodu potwierdzającego tę okoliczność, a pozwana zaprzeczyła, aby takowe wezwanie otrzymała. W konsekwencji według pozwanej powód nie wykazał, że prawidłowo wypowiedział pozwanej umowę pożyczki, a zatem nie wykazał, że zobowiązanie pozwanej zostało postawione w stan natychmiastowej wymagalności. Pozwana zarzuciła również, że powód nie wykazał roszczenia co do wysokości (k. 63-65 akt).

W piśmie z 5 marca 2021 r. powód powołał nowe wnioski dowodowe, przedstawiając dokumenty celem wykazania roszczenia. Powód zaznaczył, że pozwana dokonała wpłat na poczet spłaty zadłużenia na łączną kwotę 3.537,93 zł, przy czym ostatnia wpłata miała miejsce w dniu 31 marca 2020 r. W harmonogramie naliczania odsetek karnych za opóźnienie powód podał, że odsetki te były naliczane począwszy od raty lutowej z 2020 r., wymagalnej 24 lutego 2020 r. (k. 74-124 akt).

Sąd rozpoznał sprawę w postępowaniu uproszczonym (k. 1).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 18 grudnia 2017 roku (...) S.A. w O. (pożyczkodawca) zawarła z K. G. (pożyczkobiorcą) umowę pożyczki, na podstawie której udzieliła pozwanej pożyczki w kwocie 2.500 zł na okres 40 miesięcy. Strony przewidziały, że pożyczka jest oprocentowana według zmiennej stopy procentowej w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych, która na dzień zawarcia umowy wynosiła 10 % rocznie, oraz że z tytułu przygotowania i udzielenia oraz obsługi pożyczki pożyczkobiorca zobowiązany będzie do uiszczenia na rzecz dającego pożyczkę następujących opłat: prowizji za udzielenie pożyczki w wysokości 625 zł i prowizji operacyjnej z tytułu obsługi pożyczki w kwocie 1.875,20 zł. Kwoty te zostały rozdzielone proporcjonalnie do liczby rat pożyczki i miały być uiszczane częściowo przy każdej racie razem z odpowiednią częścią kapitału i odsetkami umownymi. Raty określono jako malejące od kwoty 148,97 zł do 125,87 zł. Termin płatności rat przypadał na 22 dzień każdego miesiąca kalendarzowego, począwszy od stycznia 2018 r.

W umowie pożyczki przewidziano, że na wypadek opóźnienia w spłacie pożyczki pozwana zapłaci odsetki od zadłużenia przeterminowanego w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie (pkt 7 i 30 umowy).

W punkcie 34 umowy zastrzeżono, że pożyczkodawca mógł wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia m.in. w przypadku braku zapłaty w terminach płatności rat przez pożyczkobiorcę dwóch rat pożyczki w pełnej wysokości.

Dowody : umowa pożyczki - k. 37-40 akt

harmonogram spłaty rat – k. 89-90 akt

W dniu 28 grudnia 2017 r. wierzyciel pierwotny dokonał przelewu przysługującej mu wierzytelności z tytułu zwrotu pożyczki na rzecz (...) w G., a na mocy umowy sekurytyzacji z tego samego dnia Fundusz ten dokonał przelewu wierzytelności na rzecz powoda.

Dowody : umowa ramowa o współpracy - k. 13-25 akt

umowa sekurytyzacji – k. 26-28 akt

umowa cesji wierzytelności wraz z załącznikiem – k. 29-36 akt

Pozwana spłacała raty pożyczki do 31 stycznia 2020 r. i łącznie spłaciła kwotę 3.537,93 zł (okoliczności niesporne – k. 75 akt).

Pismem z 24 kwietnia 2020 r. powód wezwał pozwaną do spłaty zaległych rat za miesiące od lutego do kwietnia 2020 r. pod rygorem wypowiedzenia umowy pożyczki. Pismem z dnia 5 maja 2020 roku powód wypowiedział pozwanej umowę pożyczki z okresem wypowiedzenia 30 dni liczonym od dnia 19 maja 2209 r., wyznaczonego na ostateczną spłatę zadłużenia. Pozwana odebrała wypowiedzenie w dniu 11 maja 2020 r.

Dowody : ostateczne wezwanie do zapłaty – k. 43-44 akt

wypowiedzenie umowy pożyczki - k. 47-48 akt

dowód doręczenia wypowiedzenia – k. 124 akt

Sąd zważył, co następuje:

Przedstawiony stan faktyczny ustalony został w oparciu o dokumenty złożone przez powoda, które w ocenie Sądu nie budziły wątpliwości co do ich autentyczności i prawdziwości, wobec czego mogły stanowić wiarygodną podstawę ustaleń faktycznych.

Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Z tytułu udzielenia pożyczki pożyczkodawca może żądać wynagrodzenia w formie odsetek ***albo*** prowizji za korzystanie przez pożyczkobiorcę z jego środków finansowych.

W ocenie Sądu powodowi przysługuje prawo do zwrotu kapitału udzielonej i niezwróconej pożyczki, podobnie jak żądanie zapłaty odsetek umownych za korzystanie przez pozwaną ze środków finansowych przez czas do dnia spłaty kapitału (art. 720 § 1 k.c. i art. 359 § 1 k.c. oraz art. 509 § 1 k.c.).

Sąd nie zakwestionował prawa pożyczkodawcy do naliczenia prowizji z tytułu przygotowania i udzielenia pożyczki, albowiem takie opłaty są standardowo pobierane za wykonanie czynności związanych z udzieleniem pożyczki.

Sąd zakwestionował natomiast prawo pożyczkodawcy do naliczenia i pobrania wygórowanej prowizji operacyjnej z tytułu obsługi pożyczki w kwocie 1.875,20 zł. W umowie nie wyjaśniono, za jakie konkretnie czynności została naliczona ta wygórowana opłata. Zaznaczyć należy, że za rozpatrzenie wniosku o udzielenie pożyczki, przygotowanie umowy pożyczki i ocenę zdolności kredytowej pozwanej pożyczkodawca naliczył odrębną (niemałą) opłatę, a za udostępnienie pozwanej środków pieniężnych odsetki umowne w wysokości maksymalnej. Brak było podstaw do pobierania podwójnego wynagrodzenia za to samo. Wynagrodzeniem pożyczkodawcy za udostępnienie pożyczkobiorcy środków pieniężnych są albo odsetki umowne albo wynagrodzenie prowizyjne. Nie można pobierać jednego i drugiego, gdyż wówczas pożyczkodawca otrzymałby dwa razy wynagrodzenie za to samo.

W wielu podobnych sprawach toczących się przed tut. Sądem z powództwa innych pożyczkodawców o zwrot pożyczki zakwestionowano praktykę pobierania na podstawie umów pożyczek dodatkowego wynagrodzenia prowizyjnego w bardzo wysokich kwotach, żądanego często obok odsetek umownych za udostępnienie środków pieniężnych, doliczonych do każdej raty. Zapis o tej prowizji uznano za zmierzający do obejścia przepisów o ochronie praw konsumentów oraz o odsetkach maksymalnych (ukryta lichwa). Stwierdzono, że takie działanie nie zasługuje na ochronę prawną, albowiem jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów, dlatego jest nieważne (art. 58 § 1 i 2 k.c.). Tak było m.in. w sprawach o następujących sygnaturach akt: I C 189/16, I C 2424/16, I C 285/17, I C 397/17, I C 398/17, I C 477/17, I C 501/17, I C 1100/17, I C 1595/17, I C 2706/18 i I C 437/19.

Kwestią obciążania przez pożyczkodawców pożyczkobiorców zbyt wysokimi opłatami prowizyjnymi za udostepnienie na określony czas środków pieniężnych zajmował się też Sąd Okręgowy w Toruniu w sprawach o sygn. akt VIII Ca 563/17 i VIII Ca582/17, który w wyrokach z 28 sierpnia 2017 r. i 15 listopada 2017 r. podzielił stanowisko tut. Sądu o sprzeczności umów w zakresie wynagrodzenia prowizyjnego z dobrymi obyczajami, zasadami współżycia społecznego i przepisami regulującymi kwestie odsetek maksymalnych. Sąd Okręgowy, odwołując się do wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 kwietnia 2012 r. w sprawie XVII AmC 5533/11 (Legalis nr (...)), stwierdził, że niezależnie od uregulowań ustawy o kredycie konsumenckim dotyczących maksymalnej wysokości kosztów pozaodsetkowych, koszty te nie mogą stanowić dodatkowego źródła zysku przedsiębiorcy, powinny zatem być kształtowane w sposób zgodny z rzeczywistym kosztem dokonywanych czynności, w związku z którymi pozostają. W obu przywołanych sprawach Sąd Okręgowy w Toruniu stwierdził również, że omawiana opłata pozostaje oderwana od faktycznych kosztów poniesionych przez powódkę, w istocie nie stanowi więc ,,kosztu okołoodsetkowego", te bowiem powinny być związane – zgodnie z zasadą ekwiwalentności świadczeń

– z określonymi kosztami poniesionymi przez pożyczkodawcę w związku z udzieleniem pożyczki bądź usługami świadczonymi na rzecz pożyczkobiorcy. Sąd Rejonowy w Grudziądzu oraz Sąd Okręgowy w Toruniu wyraziły w przywołanych sprawach także pogląd, że wynagrodzenie prowizyjne to ukryta forma odsetek od pożyczonego kapitału, co prowadzi do obejścia przepisów regulujących instytucje odsetek maksymalnych.

Uwagi te mają w pełni odniesienie do opłaty w kwocie 1.875,20 zł nazwanej w umowie pożyczki z dnia 18 grudnia 2017 r. prowizją operacyjną.

Wskazać też należy, że w decyzji nr (...) z dnia 3 czerwca 2015 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w K. uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania pożyczkodawcy polegające na stosowaniu opłaty, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty. W uzasadnieniu tej decyzji stwierdzono, że sprzeczne z dobrym obyczajem jest naruszenie ekwiwalentności świadczeń przy stosowaniu wobec konsumentów opłaty, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co godziło w ich słuszny interes. Identyczną decyzję wydał Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w K. w dniu 30 grudnia 2015 r. w sprawie (...)(...) w zakresie opłaty przygotowawczej. Zarzuty w niej zawarte wobec pożyczkodawcy można jednak odnieść również do opłaty w kwocie 1.875,20 zł nazwanej w umowie pożyczki z dnia 18 grudnia 2017 r. prowizją operacyjną.

Ze względu na to, że prowizja w kwocie 1.875,20 zł została w ocenie Sądu naliczona za to samo, za co należały się pożyczkodawcy odsetki umowne od udzielonej pożyczki, a nadto nie podano w umowie żadnych kryteriów określenia tak wygórowanej opłaty i nie wykazano rzeczywistych kosztów za dokonanie czynności, za które miała być naliczona ta opłata, Sąd uznał, że brak jest podstaw do jej zasądzenia w całości (art. 58 § 1 k.c. i art. 359 § 1-2^3 k.c.). W konsekwencji Sąd uznał, że pozwana powinna zapłacić z tytułu zwrotu pożyczki jedynie kapitał (2.500 zł), prowizję za udzielenie pożyczki (625 zł) i odsetki umowne do dnia spłaty kapitału, czyli do 31 stycznia 2020 r. (411,25 zł) – a zatem łącznie kwotę 3.536,25 zł. Ponieważ pozwana do dnia 31 stycznia 2020 r. spłaciła kwotę 3.537,93 zł, należało uznać, że spłaciła wszystko, co należało się pożyczkodawcy z tytułu zwrotu pożyczki. Powód nie może żądać odsetek umownych za okres po całkowitej spłacie kredytu. Wobec całkowitej spłaty pożyczki w dniu 31 stycznia 2020 r., brak było podstaw do dokonania wypowiedzenia umowy pożyczki w maju 2020 r. i naliczania odsetek karnych za opóźnienie od dnia 24 lutego 2020 r.

W tych okolicznościach powództwo oddalono w całości.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. Powód przegrał sprawę w całości, dlatego brak było podstaw do zasądzenia na jego rzecz zwrotu kosztów procesu.